

Die Erziehung. Szerk. A. Fischer, W. Flitner, Th. Litt, H. Nohl, E. Spranger.
1936 december.

Részletes és egyúttal összefoglaló jelentés *A mai német ifjúsági könyvről* (értsd: ifjúsági irodalomról). Az utolsó emberöltő folyamán ebben sorra három irányzat hódított: 1895 óta a művészetnevelői célkitűzés, a világháborút megelőző utolsó években az újraébredt népiségi gondolat hatása alatt a német népköltészet s főleg a középkor idevágó munkáinak felkarolása, majd a népmesék, regék, legendák és népkönyvek kiszemelése és új kiadása. Mindezekben megnyilatkoznak nemzeti és szociálpedagógiai indítékok, amelyek 1933-ban teljes érvényre jutottak: a régi germán kultúrájuk és a rokonfajú északi népek irodalma a német nép és ifjúság szellemi örökségévé váltak, ami a népközösség tudatosságára eszméltetett. A gyermek- és korai ifjúkor igényeinek leginkább a számos új kiadásban megjelent népmesék felelnek meg, míg a serdülő ifjúság inkább a korabeli irodalom elbeszélő költészete felé fordul, amelyet jórészt a hadviseltek fiatalabb nemzedéke művel. Tartalmuknak közös jellege a személyek feletti álláspont, a mesterkélttség mellőzése, az egyszerűséggel párosult közvetlenség, ami együttesen megragadja a romlatlan kedélyeket. E mellett a külföldi (főleg északi angolszász) ifjúsági iratokat is felkarolták (Robinson, Cooper, Marryat kapitány, Andersen stb.). Szerzőnk részletesen méltatja az idevágó érdemesebb műveket, három lapon felsorolja az alkalmas termékeket, majd Josef Prestelnek *Geschichte des deutschen Jugendschrifttums* alapvető új munkájára utal, amely a német ifjúsági irodalomnak kimerítő történetét adja a mai napig. A decemberi szám két ízben foglalkozik Fröbellel: vezető helyen Erika Hoffmann elmélyedéssel fejtegeti *Fröbel adományaiban és foglalkoztató rendszerében rejlő művelődésének értelmét*, és kellő világtításba helyezi eddigéig alig méltatott kapcsolatát a kézműbeli ipari foglalkozással. A füzet végén pedig ismertetik Fröbelnek egyik régebbi, jórészt feledésbe merült vagy félremagyarázott munkáját, amely *Fröbels Theorie des Spiels III.* címmel most jelent meg a *Kleine Pädagogische Texte* című sorozatban (Langensalza, Jul. Beltz kiadása) és a 3. adományhoz, a minden térbeli irányban egyszer felosztott kockához ad magától a mestertől eredő útbaigazításokat.

kf.

Dr. Max Simoneit: *Die Bedeutung der Lehre von der praktischen Menschenkenntnis.* Als Einleitung für das Gesamtwerk der wehrmachtpsychologischen Arbeitsgemeinschaft über „Die Lehre von der praktischen Menschenkenntnis“. Berlin, 1934. Verlag Bernard-Graefe. (8-r., 70 l.)

A német honvédelmi minisztérium lélektani laboratóriuma három évvel ezelőtt háromkötetes, huszonnyolc értekezésből álló gyakorlati emberismerettan kiadását határozta el. Az összefoglaló munkához a laboratórium tudományos vezetője, Simoneit kormánytanácsos írt bevezető tanulmányt és ebben a szorosabb értelemben vett katonai emberismeretet *szakemberismeretté* igyekszik kifejleszteni. A katonaköteles sorban lévő ifjakat tüzetes testi-lelki vizsgálatnak kívánja alávetni. Ez a vizsgálat az egészségi állapoton, az általános kifejezési,

szellemi, cselekvési és erkölcsi habituson kívül kiterjeszkedik az előéletre is, tehát mindenkor az emberi összetételt meghatározó tényezőket állítja össze. Ezt a vizsgálatot orvos-emberismereti bizottság végzi, melynek tagjai egymástól függetlenül működnek és megállapításaik közül csak azok érvényesek, amelyeket a bizottsági tagok többsége egyöntetűen állapított meg. Ez az eljárás biztosítja a szükséges tárgyilagosságot és az államérdeket parancsszerűen az egyéni érdek fölé helyezi. Hasonlóképpen működik a második, a katonaeMBERISMERETI bizottság is, melynek az a feladata, hogy az orvos-emberi bizottság véleménye alapján a *gyakorlati szempontok figyelembevételével* döntsön a hivatásra való képesség kérdésében. Kétes esetekben mindkét bizottság határozata ellen fellebbezni lehet az országos emberismereti tanácshoz, melynek ítélete végérvényes.

Simoneit gondolatai gyakorlatiasak és megvalósíthatók a szakemberismeretnek minden munkaterületén. A pedagógiai kiválogatással kapcsolatban is célszerű lenne, hogy orvos-emberismereti bizottság vizsgálja meg tudományosan a közép- és főiskolai tanulmányokat végezni szándékozó jelölteknek testi-lelki állapotát és ennek a vizsgálatnak alapján döntsön gyakorlatilag a pedagógiai-emberismereti bizottság a felvétel, illetőleg a további alkalmasság felől. Így a felelősség is megoszlaná s az eredmény bizonyára közelebb járna az igazsághoz, sőt ismételt — a négy középiskola elvégzése és az érettségi előtti — vizsgálatokkal a protekció káros befolyását is a legcsekélyebbre lehetne csökkenteni.

Arday Pál.

Procès-verbaux et Résolutions de la Ve Conférence Internationale de l'Instruction publique Genève, 1936. Genève, 1936, 166 lap. A Bureau kiadványainak 52. száma.

A július havában Genfben megtartott 5. nemzetközi közoktatásügyi értekezlettel kapcsolatos jegyzőkönyvek és határozatok meglepő gyorsasággal, alig néhány hónap múlva kerülnek itt nyilvánosságra és hiteles, tanulságos betekintést engednek a lefolyt, sok tekintetben eredményes tárgyalásokba, amelyeken Magyarország részéről *Bartók László* követségi titkár vett részt. Az üléseknek egyik, minket közelebről érdeklő jelenete az volt, amikor *Paul Lachenal*, a svájci szövetségtanács képviselője, elnöki megnyitójában az amerikai *Mrs. Fern Andresos* és a svájci *Zollinger* társaságában hálásan emlékezett meg a budapesti *Kemény Ferencnek* a nemzetközi oktatás ügyében kifejtett úttörő munkásságáról (23. l.), amit *Bartók László* melegen megköszönt (68. l.). E kötetnek értékes része még az értekezlet elé terjesztett szakjelentések szövege a szakoktatásról, a falusi oktatásról és az iskolai építkezésekről, amelyet az ajánlások (*recommandations*) jellegével bíró határozati javaslatok kísérik. Ezek teljes áttekintést nyújtanak az említett tanügyi tényezők mai állásáról és kívánatos továbbfejlesztésükről. A kötetet a Bureau igazgatójának, *Piaget*-nek tollából az intézménynek 1935—36-i működéséről szóló összefoglaló jelentése fejezi be (143—63. l.), amely jogos önértettel hivatkozik a Bureau-nak immár tízéves, buzgó, sikerekben gazdag és világszerte elismert tevékeny-